

Statsvetenskapliga förbundet

Förbundsredaktör: Magnus Erlandsson

Förbundsredaktören har ordet

Här ett inlägg i debatten om HSV-utvärderingen av statsvetenskap, signerat Göran Sundström, och hämtat från Statsvetenskapliga förbundets årsmötes pandediskussion om utvärderingarnas betydelse för vårt ämnes undervisning och pedagogik. (Ett tema som återkommer i ett framtida specialnummer av tidskriften.) Längre ned finner du långa och korta sammanfattningar från årsmötets arbetsgrupper.

Några reflektioner kring utvärdering av högre utbildning

Debatten om utvärderingarna har ju, väldigt naturligt kan man tycka, främst handlat om olika inneboende problem i kontrollsystemet. Det har varit problem av lite olika karaktär. Många har handlat om validitet, alltså om man verkligen mäter det man vill mäta – kommer man åt utbildningarnas kvalitet med det här systemet? Många har hävdat att man inte alls gör det. Här har kritikerna pekat på statistikproblem (för få uppsatser som underlag, skeva urval etc.), men det har också hävdats att systemet endast kommer åt vad studenten kan vid det enskilda mättillfället – det kan ju vara så att studenten kunde det som mäts redan innan vederbörande påbörjade utbildningen. Kritikerna menar att man utöver färdigheter och förmågor i slutskedet också måste titta på förutsättningar, processer osv. Man menar alltså att systemet, även om det skulle fungera som avsett, inte är tillräckligt.

OÖNSKADE KONSEKVENSER

Debatten har också handlat om olika bieffekter av systemet. Detta knyter an till en populär

forskningsinriktning som brukar gå under benämningen ”granskningssamhället”, och som utgår från Michel Powers grundidéer i böcker som *The Audit Explosion* och *The Audit Society*.¹ Det handlar då om det fenomen som brukar kallas performativitet, alltså att granskning i efterhand inte alls är ett slags enkel avspegling av en praktik, därför att praktiken för att kunna granskas måste göras granskningsbar. Och därför ändras praktiken på grund av granskningen: för att kunna fångas i enkla och tydliga produkter som kan mätas och jämföras måste verksamheten göras spårbar och jämförbar. Därför utvecklas mått- och mättekniker, ofta i samarbete mellan den granskande och den granskade.

GRANSKNING FÖRÄNDRAR PRAKTIK

I anslutning till detta har man också diskuterat olika typer av strategiska handlanden, alltså att den granskade – i vårt fall administratörer och lärare på högskolor och universitet – börjar mixtra med sin praktik för att passa kontrollsystemet och komma ut väl i granskningar och mätningar. Exempelvis uppstår det nu, menar kritikerna, incitament att hjälpa studenter med deras uppsatser, t.ex. genom att förse dem med färdiga problemställningar, syften, design, begrepp osv. Och detta görs fast lärarna vet att ett av de viktigaste läromomenten på hela utbildningen är att lära sig att själv formulera problemställningar och att formulera ett syfte som passar problemet och att hitta den bästa designen och de bästa teorierna och begreppen givet problem och syfte. Universiteten liknar alltså mer en fabrik som ska spotta ur sig färdiga ”produkter”, klagar kritikerna. Och de menar

1 Power, M (1994), *The Audit Explosion*, Demos; Power, M (1997), *The Audit Society. Rituals of Verification*, Oxford: OUP